

Cursul 10

„Ghidul de viață al războinicului spiritual”

Prima parte

Nivelul trei al filozofiei Căii de Mijloc - Madhyamika

Inspirate după învățăturile lui Geshe Michael,
traducere a conferințelor Lamei Dvora Tzvieli

Lecția 2, a

Trecem la primul capitol care începe călătoria noastră pe calea războinicului spiritual.

Beneficiile aspirației spre iluminare

Acesta este subiectul lecției noastre.

Aspirația spre iluminare

În tibetană se spune:

ཇཉང་ལྷུབ་སེམས་བསྐྱེད།

Jang chub sem kye

Jang chub — iluminare. În sanscrită **Bodhi**.

Bodhi. Budd-ha, vine din același cuvânt, Bodhi. **Buddha** este o **ființă iluminată**. **Bodhi** — iluminare.

Sem — minte, conștiință. În sanscrită **Chitta**.

Împreună **Bodhicitta** - **Jang chub sem**.

Cuvântul **Kye**, în tibetană, înseamnă **trezire** sau **naștere** sau **creare**.

Deci, **mintea iluminată care se trezește**.

În română spunem *aspirația spre iluminare*. Aceasta nu este traducerea literală, această combinație de cuvinte în tibetană înseamnă *aspirație spre iluminare*. Bodhicitta este o minte a iluminării, dar nu este mintea lui Buddha! Nu este mintea pe care o are o ființă iluminată, ci este o minte care tinde să ajungă la iluminare.

Cel care realizează adevărata bodhicitta, devine un bodhisattva.

Bodhicitta este o stare sublimă, foarte greu de realizat, la fel ca și perceperea vacuității, foarte rară. Bodhicitta nu este același lucru cu a percepe vacuitatea, dar au legătură.

Tibetanii sunt foarte drăguți și generoși: ei sunt de acord să ne numească bodhisattva chiar dacă nu avem încă bodhicitta. Dar, așa cum am spus, devenim un bodhisattva, un adevărat războinic spiritual care tinde să ajungă la iluminare, numai după ce am atins bodhicitta.

Cele cinci etape pe calea spre Iluminare

Există cinci etape/căii pe drumul spre iluminare:

1. Calea acumulării

ཚོགས་ལམ།

Tsok Lam

Lam — cale,

Tsok — colecție, cumul, grupare sau a colecta, a acumula, a grupa.

Deci, prima cale este **Calea acumulării**.

Când începem să evoluăm către iluminare, aceasta este prima piatră de hotar peste care trebuie să trecem.

Renunțarea

Cum știm că am ajuns în acest loc? Aceasta este etapa în care am ajuns la *Renunțarea*. Este un lucru foarte greu de realizat.

Pentru că ce este *Renunțarea*? Ea înseamnă renunțarea la concepția convențională, materialistă asupra lumii, care caută fericirea în lucrurile lumești. *Renunțarea* este o concepție asupra lumii care înțelege că fericirea nu poate veni din lucrurile lumești și, prin urmare, renunță la această căutare și își direcționează energia în domeniul spiritual.

Renunțarea este o stare mentală care realizează că tot ce am în această lume, că tot ceea ce este lumesc, material va trebui să pierd, fără excepție.

Prin urmare, dacă este adevărat că mintea nu încetează atunci când corpul încetează, toate aceste lucruri sunt lipsite de sens. Pentru că dacă există măcar un moment al minții după ce această viață s-a încheiat, atunci vor fi infinite momente după aceea, nu-i așa?

Și dacă există un număr infinit de astfel de momente ale minții, atunci în această infinitate a minții veșnice, viața pe care o ducem acum este o fărâcă din nenumăratele vieți și trece cât ai clipi din ochi. În rugăciunea „Sursa binefacerilor mele” se spune:

***„Corpul și viața mea sunt trecătoare
Precum bulele din spuma unui val.”***

Viața este ca un fulger, ca un nor, ceva care trece într-o clipită.

Cu toții suntem cufundați în ea și preocupați numai de ea. Fugim în permanență după lucruri materiale, crezând că ne vor face bine în această viață.

Maestrul Shantideva vorbește mult despre asta. El ne spune că în acest fel, ne epuizăm forțele și nu ne facem timp să căutăm ceea ce ne va aduce cu adevărat fericirea durabilă.

Toate lucrurile după care fugim să ne aducă fericirea, nu sunt durabile. Mașina pentru care am făcut efort ca să o cumpărăm, ori se va strica, ori va fi furată sau va fi lovită. La fel se întâmplă cu casa, cu partenerul. Ne consumăm energia pentru a ne câștiga existența, pentru a ne câștiga pâinea, pentru a ne simți bine, pentru a ne simți sănătoși, pentru a face gimnastică, pentru lucruri care sunt trecătoare și pe care nu le putem ține.

Oare ar trebui să încetăm să le mai facem? Nu!

Nu este nimic rău în a le face. Ceea ce este rău, este că pierdem perspectiva, pierdem contextul. Toată energia se duce spre ele și nu ne dedicăm timp lucrurilor care ne pot aduce fericirea durabilă și care să ne poată scoate din suferință.

Deci, problema nu este că facem aceste lucruri, ci că ne pierdem perspectiva și le facem exclusiv. Și de ce le facem exclusiv? Pentru că greșim și credem că de aici vine fericirea, vine satisfacția. Aceasta e problema.

A ajunge la *Renunțare* înseamnă înțelegerea profundă că toate lucrurile sunt deșarte, inutile, efemere și nu există niciunul dintre ele pe care să le putem lua cu noi. Și suntem la fel ca muștele care ies din ou, zboară puțin și mor. Suntem la fel, doar că durează puțin mai mult. Și asta este tot. Gândiți-vă la o imagine dramatică care să vă ajute să vă reamintiți de asta. Gândiți-vă la grămezile de compost. Toate aceste lucruri după care fugim, se vor transforma în compost. Și, de asemenea, și noi ne vom transforma în compost.

Cele opt gânduri lumești

Unde se duce energia mea? Întreaga zi mi-o petrec ca să mă simt bine, să fiu apreciată,

- Să am bani, lucruri, casă, mașină, familie,
- Să mă simt bine;
- Să fiu lăudată;
- Să am o reputație bună, să am un nume bun.

Acestea sunt lucrurile pe care le căutăm în viața noastră. Faceți un exercițiu și uitați-vă la acțiunile voastre să vedeți unde le puteți încadra în aceste patru categorii.

(În cursul 1, lecția 5, cele opt gânduri lumești sunt următoarele:

1. *Suntem bucuroși când am obținut ceea ce ne-am dorit.*
2. *Suntem triști când nu obținem ceea ce dorim.*

3. *Suntem bucuroși când ne simțim bine.*
4. *Suntem triști când ne simțim prost.*

5. *Suntem bucuroși când avem reputație.*
6. *Suntem triști când nu o avem.*

7. *Suntem bucuroși când suntem lăudați.*
8. *Suntem triști când nu.)*

Tot ce este lumesc, este în esență suferință

Când cineva ajunge la *Renunțare*, înțelege că mașina în sine este suferință.

Mașina nouă pe care am cumpărat-o va deveni într-o zi o mașină veche. Și asta este suferință! Mașina frumoasă, roșie și strălucitoare, adăpostește în ea probleme pentru mine. Acum trebuie să o întrețin, să o asigur, să o păstrez.

Nu este nimic în neregulă cu plăcerea

Dalai Lama stă și se bucură de ceea ce mănâncă. Înțelege el deșertăciunea mesei? Da. Asta înseamnă că nu ar trebui să ne bucurăm? Nu. Nu e nimic rău cu plăcerea.

Problema este că nu înțelegem de unde vine plăcerea și unde se duce, și ce este viața noastră.

Avem ceva bun în viață. Budismul nu are nimic împotriva acestui lucru [bun]. Este exact invers!

Ce fac îngerii? Cum își petrec ei viața? Sunt în permanentă desfătare.

Cu cât *Renunțarea* este mai puternică, cu atât ne deschidem mai mult spre adevărata plăcere, la orgasmul continuu, de un milion de ori mai intens. Asta fac îngerii. Deci, nu este nimic în neregulă cu plăcerea, dimpotrivă, calea nu este pentru a suferi!

În *Renunțare* înțelegem profund suferința din toate lucrurile lumești, inclusiv cele bune. Nu excludem plăcerea, dar înțelegem că, după o masă bună, la câteva ore stomacul se golește și vom suferi din nou de foame.

Vă amintiți de a patra perfecțiune – bucuria efortului? Este nevoie de multă muncă și mult efort pentru a ajunge în acest loc, pentru că dacă ar fi ușor, am fi fost deja acolo.

Dacă înțelegem ce ne învață Maestrul Shantideva, înțelegem de cât de multă energie avem nevoie și încet începem să ne schimbăm prioritățile. Începem să ne dezvoltăm aversiunea față de aceste lucruri, nu pentru că sunt rele în sine, ci pentru că atașamentul și preocuparea noastră față de ele ne provoacă suferință și, prin urmare, ele însele sunt suferință.

Realizare spirituală rară

Deci prima cale înseamnă realizarea Renunțării.

Renunțarea este o realizare spirituală extraordinară și foarte rară. Rar întâlnim pe cineva care a ajuns cu adevărat la *Renunțare*.

Lama Dvora Hla își amintește de o călugăriță din Marea Britanie care îi povestea că în tradiția Tharavada, călugărițele poartă robe de culoarea muștarului. Și când sosea un transport cu robe din Thailanda, călugărițele începeau să aleagă robele: un maro mai deschis sau una maro mai închis.

Dacă o călugăriță are doar roba pe care o poartă și încă se mai gândește ca maroul robei să fie așa și nu altfel, înseamnă că nu a ajuns cu adevărat la *Renunțare*.

Poate fi o persoană înconjurată cu tot ceea ce este mai bun, iar Dalai Lama este un exemplu minunat în acest sens: când locuia în Tibet, avea un palat cu 400 de camere și trăia în abundență. El a spus: „*Tot ce-mi aparține este doar bolul de mâncare, roba pe care o port și ustensilele mele tantrice. Orice altceva nu-mi aparține*”. Putem fi înconjurați de tot ceea ce este mai bun și să fim în *Renunțare* completă.

Renunțarea este o stare mentală care are și o expresie exterioară. Dar în principal este o stare mentală și este important să facem această distincție.

Deci nu este nimic în neregulă cu mașina pe care o avem, întrebarea este cum ne relaționăm față de ea, la ce ne folosește și în ce context o punem. Deci, dacă am o mașină și pot aduce oameni la un curs de dharma, voi cumpăra o mașină mai mare pentru a aduce mai mulți oameni, dacă am bani. Dar dacă am o mașină mare ca să fie mai mare decât a vecinului, aici este problema.

Acumularea de binefaceri pe Calea acumulării

Deci când am realizat *Renunțarea*, am urcat pe Calea acumulării. De ce se numește „Calea acumulării”? Pentru că începem să acumulăm karma care ne va permite să ajungem la a doua cale: Calea pregătirii.

„Calea acumulării” ne permite să acumulăm suficiente binefaceri, astfel încât mintea să fie purificată. Mintea se purifică ca rezultat al „Căii acumulării”. Facem ***Drip jang*** și ***Tsok sak***.

Este nevoie de foarte mult timp pentru a purifica și acumula binefaceri. Când facem asta, ajungem la „Calea pregătirii”.

Ce se întâmplă ca urmare a faptului că mintea este mai pură? Este mult mai calmă, mult mai liniștită, nu mai este preocupată de prostii. Energia merge spre meditație, care ne pregătește pentru înțelepciune. Nu putem reuși decât în meditație.

Când avem multe bunuri, mintea noastră este preocupată de ele, chiar dacă sunt lucruri bune. Chiar și dacă avem multe cărți de Dharma. Dacă ați încercat să meditați într-o cameră în care sunt multe cărți de Dharma, ele vă deranjează! Cu cât avem mai multe lucruri, cu atât mai mult atenția noastră este distrasă. Cu cât avem mai multe muștrări de conștiință sau lucruri pe care nu le-am purificat, nu vom reuși în meditație. Maestrul Shantideva ne va învăța în curând cum să acumulăm binefaceri.

2. Calea pregătirii

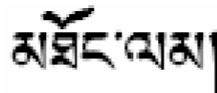
Jor Lam

Pe această cale practicăm meditația pentru a ajunge la **Shine**. **Shi** înseamnă **pace/liniște**.

Ne — a rămâne în liniște/pace.

A rămâne în liniște este un nivel foarte înalt de meditație. Este nevoie de multă practică pentru a ajunge la Shine. Numai când am ajuns la el putem spune că suntem pe Calea pregătirii. Pregătirea pentru ce? Pentru a treia cale.

3. Calea perceperii

Tong Lam

Tong Lam înseamnă **Calea perceperii**, adică perceperea directă a vacuității.

Lam — cale,

Tong — percepere.

După ce am atins Shine și vom face mult Vipashyana, vom percepe vacuitatea.

Vorbim mult despre pix și vacuitatea lui. **Trebuie să auzim asta de 7000 de ori** pentru a asimila cu adevărat. Ce înseamnă a asimila cu adevărat? Înseamnă că atunci când ni se întâmplă ceva rău, **să nu uităm nici pentru o clipă vacuitatea situației**. Poate vă amintiți de povestea călugărului care a fost torturat de regele Kalinka, care n-a uitat nicio clipă vacuitatea situației. (ea este menționată în sutra „Tăietorul de diamant”, cursul 6, lecția numărul 7).

Pe **Calea perceperii experimentăm direct vacuitatea în meditație profundă**. În care **mintea se contopește cu vacuitatea, se spune ca apa în apă**.

Calea percepției este **etapa decisivă pe calea noastră spirituală**. Până atunci vom fi oameni obișnuiți, destinați să murim și să suferim. Începând de aici, **am pornit pe calea spre iluminare. Oricine a ajuns aici îi este garantată iluminarea**. Nu mai există cale de întoarcere. Este ceva ireversibil. Minteaa celui care a trecut prin această experiență se schimbă fundamental.

Geshe Michael, a descris perceperea vacuității ca pe o întâlnire cu Dumnezeu, o întâlnire cu vacuitatea, cu spiritul divin.

Această experiență incredibilă, ne schimbă întreaga ființă. Ea ne transformă într-un Arya, o ființă înaltă din punct de vedere spiritual, căruia îi este garantată iluminarea după un număr mic de reîncarnări.

Cel ajuns pe *Calea percepției*, își vede viitorul, vede exact cum și când va ajunge la iluminare. El își vede toate viețile viitoare, care vor fi minunate. S-ar putea să fie încă nevoit să moară, sau poate nu. Dar nu va mai fi suferință. Se prea poate să mai existe rămășițe de suferință datorită karmelor pe care le-a acumulat în trecut, dar el înțelege deja încotro se duce.

Cei care au perceput vacuitatea sunt neînfricați. Nu se mai tem de nimic și au văzut deja ziua în care vor deveni Buddha. Au certitudinea absolută în ceea ce au văzut. Au ceea ce noi numim *Pramana*. Au percepția corectă.

Ei știu exact ce au văzut. Deci nu mai există teamă. Ei știu ce au de făcut.

Deci, pentru a ajunge pe *Calea percepției*, trebuie să trecem prin *Calea pregătirii*.

Și pentru a ajunge pe *Calea pregătirii*, trebuie mai întâi să acumulăm multe binefaceri, să ne purificăm mintea și să ajungem la *Renunțare*.

După ce am ajuns pe *Calea percepției*, există și o a patra cale. Calea percepției nu este suficientă, ea este doar începutul care ne scoate afară. Dar, el este un început minunat care promite un sfârșit fericit. De aici înainte, totul va fi bine.

Cu siguranță fiecare dintre noi va ajunge la iluminare! Ceea ce nu știm, este cât timp ne va lua până la iluminare. Și aceasta este o mare problemă, pentru că am fost deja în samsara, de nenumărate ori. **Am urcat până la cea mai bună viață care există și am coborât în infern, de nenumărate ori.**

Până nu vom ajunge pe Calea percepției, nu putem ști cât timp ne mai învârtim prin Samsara. **Suferința în infern este enormă** și nu vrem să ajungem acolo. Cel ajuns pe Calea percepției, în mod garantat nu va mai cădea în tărâmurile inferioare.

Există patru etape pe *Calea pregătirii*. Ajunși în a treia etapă a acestei căi, înainte de perceperea vacuității, **în mod garantat nu vom mai cădea în tărâmurile inferioare**. Ea este o etapă bazată pe logică și în care înțelegerea vacuității este foarte profundă. **Atât de profundă încât nu mai acumulăm karma negativă**. S-ar putea să mai existe karme vechi care trebuie curățate, dar nu mai acumulăm karma negativă, pentru că

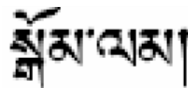
Înțelegerea noastră este atât de profundă. **Comportamentul nostru va fi etic**, pentru că înțelegem foarte bine cum funcționează lucrurile.

Înțelegerea vacuității merge mână în mână cu înțelegerea profundă a importanței comportamentului moral și a respectării jurămintelor.

Este extrem de greu pentru o persoană obișnuită să ajungă pe „Calea perceperii”. Este nevoie de multă practică, dar și asta nu garantează ajungerea acolo. Numai câțiva ajung acolo. Vrem să ne creștem șansele de a ajunge pe Calea perceperii. Pentru asta suntem aici.

Modul de a accelera procesul este Tantra. **Tantra ne oferă o șansă reală de a ajunge acolo.** Pentru a ajunge la Tantra, avem nevoie de toată pregătirea pe care o facem aici. Și de asemenea trebuie să ne angajăm să facem această muncă, pentru că nu este ușor. Dar este posibil.

4. Calea practicii

Gom Lam

Gom Lam — Calea practicii.

Ce practicăm? Practicăm ceea ce am perceput în experiența vacuității. Am dobândit înțelepciunea transcendentă, numită „perfecțiunea înțelepciunii”, despre care ne vorbește *Sutra Inimii*.

Aplicăm ceea ce am perceput. Calea poate dura aproape șapte vieți și toate aceste vieți vor fi minunate!

Pe calea **Gom lam** se face multă meditație. Încep să vină conștientizări profunde. În sanscrită se numește **Vipashyana**. Toate procesele care se petrec în **Gom lam**, au loc în meditație foarte profundă și, prin urmare, este nevoie de Shine.

5. Calea - nimic nu mai este de învățat

Mi Lob Lam

A cincea cale se numește **Mi Lob Lam**, adică **nimic nu mai este de învățat**. Acest lucru înseamnă finalizarea căii – iluminarea.

Cine e cel care a terminat cu toată învățătura? Buddha. Adică **sfârșitul căii**. Un Buddha nu mai poate înceta să fie un Buddha.

„Este nevoie doar de două lucruri pentru asta.”

Buddha ne-a spus: „Doar de două lucruri este nevoie de a învârti roata: **Tsok sak și Drip jang**”. Purificarea faptelor rele și acumularea de binefaceri. Purificarea răului și acumularea binelui.

Cum facem **Tsok sak**? „*Lubește-ți aproapele ca pe tine însuți*”. Totul depinde de cum ne comportăm față de ceilalți și maestrul Shantideva ne va vorbi mult despre asta.

Iluminarea lui Buddha față de Nirvana

Doresc să spun câteva cuvinte despre ce este iluminarea lui Buddha versus nirvana. Am făcut acest lucru în cursul 2 detaliat.

Iluminarea lui Buddha și Nirvana sunt două lucruri diferite. Pentru definiția exactă, mergeți la cursul 2.

Nirvana

În nirvana, sunt **eliminate complet și definitiv toate afecțiunile mentale și semințele lor**. Ce înseamnă asta? Nu mai pot fi supărat, mi-am pierdut și capacitatea de a mă mai supăra. În genele mele nu mai există supărarea.

Lama Dvora Hla, povestește despre Ken Rinpoche: „Ken Rinpoche era atât de drăguț. Îi aduceam tot felul de lucruri și îmi spunea: „Păstrează-le pentru tine!”. Ken Rinpoche nu avea nevoie de nimic! Și după ce-mi spunea: „Păstrează-le tu.”, scotea un Kit Kat și mi-l dădea.

Odată un avocat mi-a povestit că a călătorit în India și s-a întâlnit cu un călugăr budist care l-a găzduit în cabana lui. Cabana era mică și aproape că nu era nimic în ea, doar o saltea pe care dormea și într-o parte avea câteva obiecte. Călugărul îi spuse că Dalai Lama le-a binecuvântat și i le-a dat. El continuă: „Ia-le tu!”. Avocatul îi răspunse: „Nu, nu, sunt ale tale. Ți le-a dat Dalai Lama, sunt ale tale”. Cum primim binecuvântările? Le transmitem mai departe. Această poveste mi-a deschis inima.

În Nirvana scăpăm nu numai de supărare, dar și de toate emoțiile negative, de toate afecțiunile mentale: invidie, egoism, ignoranță. În acest curs vom face o listă cu toate afecțiunile asupra cărora veți putea medita.

Cum arată o astfel de persoană? Poate să arate la fel ca și noi. Nu vom vedea o mare diferență fizică. Probabil că nu mai este trist. Poate fi ca acel călugăr care și-a oferit ultimele lucruri pe care le are.

Deci, o persoană poate să stea și să mediteze, să-și purifice treptat mintea și să-și elimine afecțiunile mentale. Dar cu toate că acest lucru este necesar, nu o va aduce la deplina iluminare a lui Buddha.

În Hinayana, există texte minunate și foarte importante pe cale, cum ar fi „**Abhidharma Kosha**”, dar dacă ne uităm mai bine, o parte din ele nu cred că există iluminarea lui Buddha. Ele spun: „*Buddha este ceva excepțional*”. Iar noi spunem: "Nu! Oricare dintre noi poate deveni Buddha." Dar pentru a finaliza calea trebuie să intrăm în Tantra. Fără Tantra este foarte greu și durează 300 de mii de eoni, după spusele lui Ken Rinpoche. Cât de mare este un eon? 10^{60} de ani.

Care este problema că durează atât de mult timp? Cineva spunea: „*Ce atâta grabă?*”

Problema este că ființele suferă! Până nu ajung [eu] la iluminare, nu le pot ajuta.

Deci depinde de câtă compasiune am.

Nu este un lucru ușor de făcut într-o singură viață! Gândiți-vă! Asta presupune o schimbare drastică. Trebuie să practicați mult, trebuie să stați ore în șir pe perna de meditație. **Ce vă determină să faceți asta? Doar marea voastră compasiune! Înțelegerea profundă că acesta este singura cale de a putea ajuta toate ființele. Fără asta veți găsi toate motivele să nu meditați.**

Mulți oamenii fac multe lucruri bune în lume, dar nu ajung la capacitatea de a-i elibera și pe alții de suferință, până nu vor ajunge la a cincea cale.

Nu am epuizat subiectul aici. Am spus că cel ajuns la Nirvana și-a eliminat toate afecțiunile mentale și semințele lor. Dar **există încă și alte semințe, care îl împiedică să devină un Buddha complet, iar acestea sunt obstacolele în calea omniscienței.** „Și acestea”, a spus Dalai Lama, „sunt mult, mult, mult mai greu de eliminat”. Singura modalitate de a le elimina este cu Bodhicitta!

Nirvana este o plăcere enormă. Omul poate avea în nirvana un corp care suferă, pentru că este o rămășiță a vechilor karme. Dar nu mai acumulează nimic negativ, iar când corpul moare, nu va mai avea un corp suferind. El poate rămâne în plăcere miliarde de ani, dar în cele din urmă va trebui să iasă din ea, pentru a urca pe calea Mahayana. Deci spunem că este o pierdere de timp!

Un Bodhisattva care se află pe calea Mahayana și care practică să ajungă la iluminarea deplină, de dragul tuturor ființelor, va exista o etapă în practica sa în care este deja atât de avansat pe cale, iar plăcerea meditației este atât de mare, încât făcând încă un pas poate ajunge la Nirvana. Dar un Bodhisattva a jurat că nu va face acest pas și îl roagă pe al lui Lama să-l împiedice să facă acest pas.

Aceasta este ceea ce numim nirvana inferioară. Plăcerea ei este extraordinară, dar în mod deliberat nu facem acest pas, pentru că ne pregătim pentru plăcerea lui Buddha, care este cu mult mai mare. Și, în același timp, poate ajuta și toate ființele.

Ceea ce vă spun este povestea Sutrei. În Tantra lucrurile se schimbă puțin. Dar vom ajunge acolo prin Tantra, pentru că nu putem aștepta 300 de mii de eoni.

Iluminarea totală a lui Buddha

Diferența dintre nirvana și iluminarea lui Buddha este omnisciența.

O persoană își poate elimina toate afecțiunile mentale, dar nu are atotcunoașterea. Ea nu știe de ce am nevoie pentru a ajunge la nirvana. În schimb Buddha știe exact de ce are nevoie fiecare ființă pentru a ajunge la Nirvana.

Bodhicitta este factorul decisiv care duce la iluminarea totală

Ce determină ființa să dobândească omnisciența? Dorința de a-i ajuta pe ceilalți, Bodhicitta. Ceea ce îl diferențiază pe cel care ajunge la nirvana inferioară (această realizare nu este deloc inferioară, dar este considerată inferioară față de iluminarea lui Buddha) de cel iluminat, este dacă are Bodhicitta sau nu. Dacă a mers pe calea Mahayana sau nu. Calea Mahayana se numește *Carul cel Mare* sau *Scopul înalt*. Este dorința de a ajunge la iluminare, de dragul tuturor ființelor și de a le ajuta să iasă din suferință. Asta face diferența.

Pentru a ajunge la omnisciență, trebuie să vrem să ajutăm pe toată lumea. Fără această dorință de a ajuta pe toată lumea, nu putem avea abilitatea de a ști de ce au [ele] nevoie. Avem nevoie de bodhicitta.

Bodhicitta este sursa multor virtuți minunate.

Maestrul Shantideva expune în versetele sale virtuțile realizării bodhicitta, pentru că ea ne aduce la iluminarea deplină a lui Buddha.

De unde va veni Bodhicitta? Din practica „iubește-ți aproapele ca pe tine însuși”.

Câteva aspecte din măreția lui Buddha

· La iluminarea totală a lui Buddha, **mintea noastră se schimbă în mintea pe deplin iluminată a lui Buddha. O minte omniscientă.** El percepe cu acuratețe toate lucrurile care există, toate fenomenele din lume, ceea ce am numit dharma.

- Buddha **are capacitatea de a trimite replicile sale**. El poate apărea sub diverse forme. El poate apărea simultan pe mai multe planete.
- Buddha **se poate afla simultan în mai multe locuri**, în funcție de nevoile ființelor. Și **se întâmplă spontan**.
- Și **se întâmplă tot timpul în jurul nostru**.

Cum de nu l-am întâlnit încă pe Buddha?

Oamenii spun „Unde sunt acești Buddha? De ce nu i-am întâlnit?”

Întrebarea este: Cum știi că nu te-ai întâlnit cu el? Nu știi dacă persoana de lângă tine nu este așa. Și, de fapt, datorită bunătății lui Buddha, suntem aici. Va veni ziua când vom vedea asta.

Se povestește despre marele Maestru Asanga că și-a dorit foarte mult să-l cunoască pe Maitreya. Timp de trei ani s-a retras într-o peșteră în tăcere, unde a meditat și s-a rugat lui Maitreya să vină, dar el nu a venit. A părăsit peștera și după un timp s-a izolat încă trei ani. Și asta a făcut de patru ori. A stat retras timp de 12 de ani și nu l-a putut întâlni pe Maitreya. După 12 ani în peșteră, mintea maestrului devenise foarte pură și nu îl întâlnise încă pe Maitreya. Maestrul Asanga ieși din peșteră și văzu un câine rănit întins pe jos. O căruță trecuse peste el. Compasiunea lui Asanga era enormă și dori să ajute câinele.

Când se aplecă asupra lui văzu că rana câinelui era plină de viermi. Asanga își spuse: „Mai întâi trebuie să-l curăț de viermi, dar sunt mici și dacă îi apuc cu mâna o să-i rănesc”. El avea multă compasiune și pentru viermi.

„Am să-i scot cu limba, unul câte unul.” Apoi se aplecă, și când se uită îl vede pe Maitreya! Asanga îi spune "Unde ai fost? M-am rugat la tine 12 ani, unde ai fost"? Maitreya îi răspunde: „Am fost alături de tine 12 ani. Dar nu ai fost suficient de curat ca să mă vezi. Acest ultim act al tău de compasiune, este ceea ce trebuia pentru a o desăvârși și iată-mă acum!”.

Asanga era atât de fericit, îl ia pe Maitreya, și îl pune pe umeri și fuge în oraș ca să le arate tuturor pe Maitreya. Localnici văzându-l se întrebau: „Cine este nebunul care aleargă cu un câine rănit pe umeri”? Ei nu aveau puritatea să-l vadă pe Maitreya.

Deci unde este acest Buddha? Poate este chiar lângă voi!

Definiția lui Maitreya a Bodhicittei

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ལྱིར།
ཡང་དག་ཇོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།

*Sem kye pa nyi shendun chir
yang dak dzok pay jang chub do*

Sem — minte, conștiință,

Kye — a se trezi,

Sem kye înseamnă **mintea care se trezește** și

este prescurtarea numelui **Jang chub sem kye**, adică Bodhicitta.

Shen — ceilalți,

Dun chir — pentru,

Dzok pay — absolut, total.

Yang dak — complet.

Jang chub — iluminare.

Yang dak dzok pay — absolut completă .

Do — a aspira.

Definiția este:

„Bodhicitta este dorința de a atinge iluminarea absolut completă de dragul tuturor ființelor” sau **„Mintea care se trezește și aspiră spre iluminarea completă pentru toate ființele”**.

Ce înseamnă pentru toate ființele? Înseamnă să le putem aduce la iluminare. Acesta este sensul. Dar nu este scris în cuvinte.

În cursul 2, există definiția lungă a Bodhicittei.